

25 КВІТНЯ ВІДОМОМУ КЛЕВАНСЬКОМУ СМІХОТВОРЦЮ РОСТИСЛАВУ ТИМОФІЙОВИЧУ СОЛОНЕВСЬКОМУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ СЛАВНИХ 85. ВІТАЄМО!

ЖИТТЯ

Життя смугасте,
наче зебра...
То в'януло, а то ціло.
То ким рахувало ребра,
То знов паскавіше було...

Воно брикало, як хотіло,
Мов не об'їджене лоша,
Біда не в тім, що кволе тіло
А в тім, що молода душа.

Прожити дні рясні намиста
І кожне спогадом болить:
– О, наша юності пречиста
Вернися в гості

хоч на мить

Ростислав
СОЛОНЕВСЬКИЙ

**НАЙКРАЩИЙ СВЯТКОВИЙ
ПОДАРУНОК - КНИГА!**
Книгу «Клевань: портрет на
фоні епохи», яка вийшла дода-

КЛЕВАНЬ
ПОРТРЕТ

Гетьмани канули у Лету,
Та дух козацький не зачах.
Вкраїну воїни й поети
Тримують на своїх плечах.

ДРУЖИНА СУСІВСЬКОГО

Про життєвий і творчий шлях клеванського поета, письменника, педагога, журналіста, художника Ростислава Солоневського написано багато. Він автор майже 30-ти поетичних збірок, лауреат престижної серед сміхотворців Нобелівської та інших премій. 25 квітня Ростиславу Тимофійовичу виповнюється славних 85. Поважна, пристойна, вагома дата, якою можна гордитися. Не озираючись на вік, його перо, як завжди, естрем, допитливе, інколи нищине. Солоневський продовжує творити – жартувати, сміятися, сміятися над недолугими політиками, викрикувати вересіть України. Такі уже талант і едуча у відомого нашого гумориста і сатирика, розумної і дотепної людини, вродисто Клевана...

Ростислав Тимофійович – чудовий володар не лише поетичного слова, він автор прозових мініатюр, які влучно назвав «Невгадані історії». А це наш клеванський метр сатири і гумору – чудовий спірозоомік, справжній майстер розмовного жанру, носій унікальних епізодів з минулого. Прості життєві ситуації в інтерпретації Ростислава Тимофійовича завжди набувають веселого, повчального забарвлення. Про них слухати – не переставати. Жаль тільки, що далеко-далеко не всі ці історії чепані. Чого тільки варті його спогади про його довіреніх часів село Воковий, що в Демидівському районі. Як живо і яскраво згадував певні роки свого дитинства! Ця публікація в минулому році побачила світ на сторінках «Клеванського тракту». Щоправда, на велику клькість розмовних публікацій Ростислава Тимофійовича не дуже-то виманиш. «Я знаю дуже багато, і не всім би сподобалося, якщо б про все розповів вголос», – каже він. Однак сьогодні на правах журналіста – прихильника творчості Ростислава Солоневського ми робимо виключення з цього правила, і пропонуємо увазі читачів кілька історій, записаних в різні роки зі слів Ростислава Тимофійовича. Такий уже буде наш спортивний ювілейний, який, сподіваємося, його не розбуває...

Для розминки. Кілька зауважень щодо слів «значити» і «не значить». Що значить, коли каблука у жіви на правій руці? Відповідь на поверхні: вона замкнена жіва. А що значить, коли каблука у жіви на лівій руці? Ну, це нічого не значить. А коли каблука у неї на правій і

батьковій лівій генеалогічне дерево і переконаний, що всі поважачі себе розумі повинні це робити. Мій батько – Тимофій, дід Мартин, прадід Іван, прапрадід Федір – він трохи вибився із селянської когорти, був пасомщиком, але це не завадило йому мати чепані на правій і

Ростислав Солоневський і народна артистка СРСР, свого часу вчителька в Клевані Наталія Ужвій. Початок 80-х років.

тих видавав замк. І ота донька і вадою в першу чергу вишла замк...

Про свою вчительську і армійську юність я розповідав не раз. Писав і про свою дружину, яка натерпілася ГУЛАГівських жаків. Вона була родом із Сузька. В цьому селі жила толковий лісничий. Мені, молодому чоловікові, треба було влаштуватися на роботу. Як люди жили на виркуку один одному! Той лісничий запрякав кобну і везе мене в Клеван – тоді райцентр. Тут працював такий голосний лісничий Колесник. Вони разом вишили на нас, Клеванського району Михайла Петровича Рака (шлю

строй себе дом, а тебе все наряди на матеріали дам). Але я тоді так і не побудувався. Щось у нас не заплідилося з Пененій. Хату потім так побудували. Мені дуже тоді тесть допоміг. Чоловік він був на всі руки майстер. Я з величезною повагою до сих пір згадуку цю роботу, гарну людину. Все життя будьте комуся вдячні.

Я завжди з великою повагою ставився і ставлюся до своїх колег по творчому цеху – членів Рівненської обласної організації Національної спілки письменників України. Зажди Спілку побував у багатьох творчих відрядженнях. Але завжди нові враження, незабуті зустрічі з

ЛИСТ В РЕДАКЦІЮ

Доброго дня та доброго Вам здоров'я, шановний Вікторе Опасівчичу!

Моя дочка на свято 8 Березня подарувала мені книгу «Клеван»: портрет на фоні епохи, в яку я закохався з першої сторінки. Тому пишу цього листа, листа-подяку за Вашу копійку і плідну працю над цією книгою.

Хтось з великих людей сказав дуже мудрі слова: «Держави, в якій забувають минуле, не має майбутнього». Ми, клеванці, не просто забули про історичний шлях нашої селища, але було обмаль друкованого матеріалу з цієї теми. Тому пишу просто безощі. Адже зажди Вам значна клькість моїх односторонніх не пишу в забути, а і навіть вірно пишався в назві, якийсь нашоту селища. Сльмиродні дитячі! Вам і всім нашим колегам за цю мальовничу оформлену і такі півнавальну книгу.

Вся наша невеличка сім'я ніколи не забуду Вам заздуку про нашоту тата Василя Дмитровича Данча. Згадаку лаконічно, але емко. Наш тато був людиною чести, гідності, обов'язку. За багатолітню партійну роботу він мав високу урядову нагороду та відзнаки мислєвого гвардусу. Це жіва красяна не лише зовні, а й красяна душою. Ваша книга настільки пронизана позитивом, що став відрадою для читача, який хоче щось пізнати, пригадати або просто відпочити душою. Моєю серцю близький Вам спогад про першу зустріч з Клеваном, бо нагадали мої дитячі враження після переїзду родини у це красяне містечко. Ви ж самі атаєте казку клубни і сажерку проти кіноцентру? Де поділися тротуари та квітники на маленькій вулиці від автобусної зупинки до банку? Ваші селіще було не просто чудово

Секрети доволити? Щодня нащесерце їм квашену капусту. Після капусту обов'язково лускаю жменьку гарбузового насіння. Це особливо важливо для чоловіків у літх...

Себе я пам'ятаю з двох років. Тоді помер мій дід. Але в пам'ять вірвався епізод, коли я з ним, дідом, лежу на печі, і він мені розповідає казку про «мертву» лисицю, яку підрвав на сарні яєлюся дід. На сарні він ніз рибку. Лисиця «ожилла» і всю рибку тихенько повирвала, а потім похоронила. Я дуже «ціпо уявляю цю картину» і дуже «ціпо уявляю як потім тжис, перекричав старієк з тих пір все життя люблю всілякі дотепні історії...

Іншоту рази, на Новий рік, повели мене поєвати до сусідів. В рукавичці насипали пшениці, насичили, що треба казати, коли поєваєш. Прийшли, а мені нія мову відягло. Мені нагадували слова, які я мав сказати, але я ні в яку, мов заціплю. Тоді просто виколов з рукавички з тих пір, де о я публічно не виступав, в подібній ситуації намагався не потрапити. Треба привчити себе бути уваженим у собі...

Мама завжди гусяти і та виходила семеро гусенят. Я все був «дорослий» і вмів рахувати до десяти. Мама каже: «Дивися, синку, щоб гусенят не вкарала ворона, весь час їх лічи». Звичайно, і близько ніякої ворони не було. А я все рахував і рахував тих семеро гусенят. Я їх, мабуть, ст разів перелічував. Так мама дала мені перший урок особисті відповідальності.

Метаморфози життя. Я в дитинстві страшенно не любив стригтися. Мене по городках виполовляли і стригли. А от коли я став дорослою і авторитетною людиною, то вже добре знав, що дехто мені готовий був викласти могорич, аби мати за честь мене постригти. Щоправда, після таких стрижок зажди зав'язувалась обильна дружина розмова...

В нашому роду усі були селяни. Свого часу я накресив мов по

У мого батька в господарстві було двос коней, дві корови, у двох місцях він мав по косяку луку, разом до кули було біля чотирьох гектарів землі. У мене були ще дві старші сестри, і малий я цюмо не дуже радів, бо не було мені, як хлопцю, з ким грати. Тому з шести років став пасомком.

У зріпому віці я інколи думає, звідки у мене оця прихильність до каліграфії, до креслення. Це від батька. Сам років, аж там, про стружку лісарем в 11-му уланському полку. Під Чарторийськом брав участь у знаменитому Брусилівському прориві. Після війни додому привіз медаль за хоробрість і молодшу дружину, мою маму. Під час громадянської війни у моїх рідних Воковоях з'явився кімнатник Будноного! Воросилево. Яєлюся комісар запитав: «Хто грамотний в селі?». Назвали Тимофій Солоневського, чеха Сіжика Сорушкевича. І ось батька мобілізували у Першу кінну армію, хоча такі мобілізації не практикувалися. Участь в кінній армії вважалася добровільною. Батькові дали якусь господарську посаду. Всунули в руки папку з «бухгалтерським», а по її паперах числилося 30 пудів цукру. Батько питає: «Де цукор?». Його підняли на сміх. Цукру в наявності уже дивним-дивним не було. Чи то вкрали, чи на самогонку поміняли. І тоді батько зрозумів, що коли діло дійде до трибуналу, то такі «подробічки» в розрахунок брати не будуть. Не дійшовши з кімнатниками до Луцька, він першої ж ночі втік з Червоної Армії.

Я добре запам'ятав цю історію і у своєму житті намагався ніколи не брати участі у всяких сумнівних заходах...

Сучасне покоління і близько не уявляє, що означала коліса для селянина земля. Земля – це було все, це було життя. В сусідньому селі в одного чоловіка було три дітки. Одна, на жаль, мала суттєву ваду, у неї були відсутні вушні раковини. Але мав її батько землю, і за ту дочку віддавав у два рази більше землі, ніж за інших, коли

вони заміняли вокалуу, потім в ній влаштували російську школу Завідуючий райво був чоловік толковий. Він мені і говорить: «Як по знайомству, то є місце – треба організувати районний Будинок піонерів. Працюватимеш на посаді директора».

Колі я приїхав у Клеван, подивився на місцину – мама рідна, скільки було зелени! В райцентрі тримали райєльський поєдок. Ліс гід боком. Краса! Перед цим я планував оселитися в Рівному. Та думаю, яє там Рівне, тільки Клеван! Пам'ятаю, який оселювся, зрізати в селіці якийсь дерево була ціла проблема. А тепер ось поєривали все...

Я такі організував той Будинок піонерів, перекинув його зробіти ремонт. Була наладжована гурткова, туристична робота. А кадрів я? Директор і техпрацівники. Вести гуртки доможалися з людьми зі сторони... Але то був дуже цікавий період мого життя. Він навіч мене більшою самостійністю.

У ту пору в Клевані головою райвиконкому працював Михайло Іванович Пененій. Без руки був чоловік, але страшенно любив три речі: футбол, художню самодіяльність і горілку. Одним словом, нормальний мужик.

Колі рівненська футбольна команда «Колосистик» в 60-х їхала до Клевана, то Пененій на гру у Луцьк (а це завжди було неврівнене «дербі»), то Пененій давши по всім Клеванському району і просячи, щоб з кожної організації чи установи викало по 5-6 вантажків з уболівальниками, і їхали у Луцьк на футбол. Цілою коліною їхали! Для мужика це була велика подія! Очоловав коліну сам голова виконкому.

Пененій часто вже о сьомій ранком знаходився в одному з приміщень, де зараз школа-інтернат для слаботворчих дітей). Часто казав мені: «Ты, Ростислав, ко мене приходи». У Пененієго стосовно творчості фантазії дуже добре працювала, він весь час будував якийсь плани з розвитку художньої самодіяльності. Говорив: «Давай,

іного людське їм не чуже. Не чужо спілкування, застілья. Але я завтовольку. Ви мені і говорите: «Як хлопця підіривав на ноти, неодмінно говори, і це завжди було щиро: «Хлопці, встаньте. Давайте за те, хто вже відійшов». А люди дійсно відходять. Були чудові імена, такі, наприклад, як Володимир Гробоус літератор, а от життя у нього було нудніше, завжди якийсь проблемний в сім'ї. Та він ніколи нікому ні на цю не скаржився. І ось не стало чоловіка. Хто коли зарав його згадає? Кому він треба? А ми зобов'язані пам'ятати усіх своїх колег по перу...

Для сатирика важливо, щоб він міг критично подивитися і на себе, і на своїх товаришів, адже вони належать не до якогось «цеху святощів», а до людського товариства. Треба вмти поємітися і над собою, ні на кого не тримати запя. Головне, щоб у творчому колективі завжди царювала атмосфера доброзичливості та істинної взаємоповаги. А вершина цюмоу, яку не парадоксально звучить, – дружні шаржі на своїх колег. Я їх, приміром, час від часу завжди пишу:

Якщо бунтує в шилах зваба, То в кошик кидувши паперки, Бабі, Кацук і Басараба Беруться дружно за фружери.

В алфавіті Бабя Є одна лиш буква... «я».

А якщо хтось на мене напише – ніколи не ображусь...

Якось мені присудили літературну премію імені Руданського. З Вінницької обласної Спілки письменників телефонув мені одна жіна і каже: «Прийдіжайте і заберіть свої гроші, а то ми їх проємо». А я кажу: «А що, і у вашій спілці писемніники так пють?». Разом відїду лиш поємітися.

Мені один армійський товариш всю дорогу казав: «З Солоневський завжди добре товаришувати, йому у дому постійно посилюки приєкають».

До друку підготував В.ПАРФЕНЮК.

обавляють старіє людської пам'яті багато чогу. Тому у спогадах про адміністративно-літературну діяльність доволі незначні деталі. Дія готитися, дозволю собі такі короткі штрихи: Хуторянский, інцидент забув, не працював головою райвиконкому, а був призначений секретарем Клеванського райкому партії, і змінив на цій посаді секретаря Зубаря, якого перевели в селі. Брешу.

Мі П'єтроски наставив не був секретарем райкому, а прибув у Клеван з Державного на посаду голови райвиконкому. Після ухвалення райво працював у місті Луцьк директором залізничного господарства.

У Вашій книзі розумним і цікавим є включення репринтного відтворення праці Луи Радальського «Рівненський повіт». Спасибі Вам, що Ви познайомили читачів з унікальним значенням і патріотичним Володимиром. Ще раз щиро дякую за Вашу плідну працю.

З повагою та вдячністю, Тамара Василівна КОРСАКОВА, в дівоцтві Данч.

Шановна Тамаро Василівно! Щиро дякуку Вам за лист. Своєдні наше життя не переставало привертати подивити і шати лист, як Ваш – це, безумовно, гарна подія у повсякденній колісній витязі, який відпочиває на позитивній емоції читачів про його книгу. Спасибі Вам за це, як і за критичні зауваження, що сподобалися деяким особистостям і мислєвцям Клевана, досвідчені, як виглядало містечко досі, тишати йому. Хочеться вірити, що з роками воно повернеться до своєї неопозитивності, що його люди більше будуть любити себе, і тле оєлице, в якому жили він батько і прадіди, в першу чергу, в якому живуть нинішні. Віттак, хотілося б поєміти думку мислєвця селіще – що потрібно зробити, аби містечко з кожним роком ствало красячим. Гадоку, це їде на користь усім – аплітку Клевана, і всім армійцям. Голене – не залишати вайдирижати. А Вам, шановна Тамаро Василівно, Вашій родині від усіх бажано містечко здоров'я і усіх життєвих гараздів.

З повагою, В.ПАРФЕНЮК, доволений редактор «Клеванського тракту».